

Handläggare
Nathalie Andersson
Telefon: 08-50832268

Till
Utbildningsnämnden
2025-08-28

Kravställning på entreprenörer

Svar på skrivelse från Jan Jönsson (L)

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har mottagit en skrivelse från Jan Jönsson (L) med anledning av genomförda besök ute på stadens skolor där det framkommit att leverantörer inte levererar enligt avtal.

Utbildningsförvaltningen redogör i sitt svar hur den centrala upphandlingsfunktion och skolorna arbetar med bland annat kravställning, kontroll och uppföljning av leverantörer. Fortsatt redogör förvaltningen för hur arbetet bedrivs med avtalssanktioner vid brister och vilka avtal som sagts upp eller inte förlängts med anledning av brister i utförandet.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bakgrund/Ärendet

Utbildningsnämnden har mottagit en skrivelse från Jan Jönsson (L) om kravställning på entreprenörer. Jan Jönsson (L) har vid besök på stadens skolor blivit uppmärksamrad om att leverantörer inte levererar enligt avtal vilket inneburit att exempelvis skolmaten inte hållit god kvalitet eller att städningen varit bristfällig.

Mot bakgrund av detta ställer Jan Jönsson (L) frågor enligt följande:

- Hur säkerställer förvaltningen att det går att ställa krav på leverantörer så att de levererar på en kvalitativ nivå till skolorna?
- Vilka åtgärder vidtar förvaltningen för att leverantörer som brister i leverans skyndsamt ska komma tillrätta med dessa?

- Hur många upphandlade avtal har förvaltningen sagt upp på grund av bristfällig leverans senaste tre åren?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi och styrning i samverkan med grundskoleavdelningen, gymnasieavdelningen samt med avdelningen för utveckling och samordning.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 19 augusti 2025. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 20 augusti 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen har beaktat inkommen skrivelse från Jan Jönsson (L) och redogör nedan för förvaltningens svar på frågorna.

Hur säkerställer förvaltningen att det går att ställa krav på leverantörer så att de levererar på en kvalitativ nivå till skolorna?

Skolorna kan ha avtal med leverantörer utifrån centralt eller gemensamt genomförda upphandlingar av serviceförvaltningen eller stadsledningskontoret, de kan ha lokalt genomförda upphandlingar av utbildningsförvaltningen eller så kan enskilda skolor själva ha upphandlat en vara eller tjänst. Det medför att kravställning, upphandling och uppföljning kan skilja sig åt, beroende på var upphandlingen har genomförts.

Stadens skolor ansluts till stadens gemensamma avtal automatiskt eller genom beslutad vidaredelegation anmäld till nämnd.

Upphandlingarna genomförs av stadens serviceförvaltning eller stadsledningskontoret. Skolorna tillfrågas i samband med upphandlingarnas genomförande ifall de vill delta i referensgruppsmöten för att kunna påverka kravställningarna. Därtill deltar även en utsedd tjänsteperson från utbildningsförvaltningens centrala upphandlingsfunktion. Serviceförvaltningen ansvarar därefter för upphandlingens genomförande och avtalsuppföljning.

Avdelningen för utveckling och samordning har det övergripande ansvaret för utbildningsförvaltningens upphandlade IT-avtal. Avdelningen har upparbetade rutiner för livscykelhantering och leverantörsstyrningsarbete. Avtalsuppföljning sker månadsvis med leverantörerna. Vid brister i leverans finns även rutiner för att begära rättelse och utkräva vite.

Utbildningsförvaltningens upphandlingsfunktion upphandlar bland annat lokalvårdstjänster till stadens skolor. Funktionen sätter samman en referensgrupp med personal från skolorna för att säkerställa att kravställningen är anpassad till upphandlingsföremålet, i detta fall lokalvårdstjänster till skolor. Utöver det genomför förvaltningens upphandlingsfunktion upphandlingen och följer upp tjänsten kontinuerligt, i samarbete med skolorna, under avtalstiden.

Utbildningsförvaltningen har en uppföljningsrutin som inkluderar både ekonomisk och kvalitativ uppföljning. Uppföljningarna ska genomföras löpande under hela avtalsperioden och omfattar samtliga uppföljningsbara delar av kravställningen och avtalsvillkoren.

Utbildningsförvaltningen säkerställer att krav ställs på leverantörerna i de lokala avtal där förvaltningen ansvarar för upphandlingen och avtalsuppföljningen. Det görs för att de ska leverera på en kvalitativ nivå genom att, bland annat, redan i förarbetet utse en lämplig referensgrupp, inhämta erfarenhet och lärdomar från andra genomförda upphandlingar i staden och andra kommuner. Förarbetet blir sedan ett underlag för det upphandlingsdokument, innehållandes kravställning, avtalssanktioner och plan för avtalsuppföljning, som tas fram för det som ska upphandlas.

Kravställningen utformas med utgångspunkt i det som ska upphandlas men omfattar vanligtvis krav på tidigare erfarenhet i form av inhämtande av referenser, hur tjänsten ska utföras, krav på kvalitet, utbildning, erfarenhet och personal, arbetsrättsliga villkor, samt miljö- och sociala krav. Därtill tas anpassade avtalsvillkor fram och är en del av upphandlingsdokumenten. Anpassade avtalsvillkor kan exempelvis vara sanktioner kopplade till tjänstens utförande vid eventuella fel eller brister.

Vidare fungerar utbildningsförvaltningens centrala upphandlingsfunktion rådgivande. Skolorna ges vägledning vid behov och därtill kan de använda stadens upphandlingsmallar framtagna av funktionerna för kategoriarbetet som pågår i staden. I kategori livsmedel och måltider samt lokalvård finns exempelvis framtagna upphandlingsmallar med förslag på kravställning och eventuella sanktioner vid avtalsbrott som kan användas.

Därtill har skolorna möjlighet att få stöd från utbildningsförvaltningens upphandlingsfunktion i specifika upphandlingsfrågor samt avtalsfrågor under avtalstiden.

Måltidstjänster på entreprenad ansvarar skolorna själva för att upphandla, ta fram kravställning till och följa upp. Till stöd har de stadens centrala upphandlingsmall för måltidstjänster som finns framtagen. Upphandlingen och framtagandet av kravställningen genomförs näst intill uteslutande med stöd av extern upphandlingskonsult och uppföljningen av avtalet ansvarar skolan för.

Förvaltningen fortsätter att tillsammans med skolorna utveckla stöd och rutiner i samband med kravställning, kontroll och uppföljning av leverantörer. Förvaltningen vill samtidigt lyfta fram att om en större del av upphandlingarna, exempelvis vad gäller måltidstjänster, ska göras av den centrala upphandlingsfunktionen så skulle det kräva en förflyttning av vissa administrativa resurser från skolorna till central förvaltning.

Vilka åtgärder vidtar förvaltningen för att leverantörer som brister i leverans skyndsamt ska komma tillrätta med dessa? Utbildningsförvaltningens centrala upphandlingsfunktion arbetar aktivt med att ställa krav som är proportionerliga, ange lämpliga sanktioner i avtalen samt genomföra kontinuerlig avtalsuppföljning. Med stöd av åtgärderna finns tillgängliga verktyg för att tillse att leverantörerna skyndsamt ska komma tillrätta med brister i levererad kvalitet.

De avtalssanktioner som kan bedömas lämpliga att ha med i avtalen är exempelvis möjlighet att hålla inne betalning eller låta en annan leverantör utföra tjänsten på dennes bekostnad, ändring av rangordning tillfälligt i avtalet eller att vid behov kunna säga upp eller häva avtalet. Därutöver kan förvaltningen utkräva vite från leverantören i enlighet med angiven vitesklausul.

Den lokala avtalsuppföljningen av avtal upphandlade av upphandlingsfunktionen sker i samverkan med skolorna och är central för att kunna upptäcka eventuella brister hos leverantören. Uppföljningen planeras in redan i förarbetet av upphandlingen och genomförs kontinuerligt under avtalstiden. Brister som uppdagas hos leverantören ska anmälas till funktionens gruppbrevlåda eller till avtalsansvarig angiven i avtalskatalogen. Vidare är avtalsuppföljningen ett bra verktyg för att ha återkommande dialog med leverantören för att framföra klagomål och tillse att de åtgärdas skyndsamt.

En begäran om rättelse med förslag till åtgärdsplan skickas till leverantören med en angiven tidsfrist när bristerna ska vara åtgärdade. Om det inte skett kan förvaltningen vidta ytterligare åtgärder, vilka finns beskrivna ovan.

Processen för inkomna avvikelser och klagomål hanteras skyndsamt och i enlighet med gällande avtal. Kontakt tas med skolan och därefter med leverantören för att tillse en snabb och korrekt rättelse. I första hand vill förvaltningen upprätthålla en god samverkan med leverantörerna för att åtgärda uppkomna brister skyndsamt men även för att kunna undanröja risker för fortsatta kvalitetsbrister.

Vid klagomål och avvikelser som rör centralt upphandlade ramavtal ger upphandlingsfunktionen stöd om behov finns och ser bland annat till att klagomålet kommer till rätt avtalsägare hos serviceförvaltningen. Om klagomålet avser ett av skolornas upphandlade avtal ger upphandlingsfunktionen stöd i processen om behov finns.

Hur många upphandlade avtal har förvaltningen sagt upp på grund av bristfällig leverans senaste tre åren?

Utbildningsförvaltningen har valt att inte förlänga avtal med leverantörer av lokalvårdstjänster där leveransen varit bristfällig och istället upphandlat på nytt. Det har skett vid två tillfällen under den senaste treårsperioden.

Vidare har förvaltningen sagt upp ett avtal inom lokalvårdstjänster med anledning av bristfällig leverans i år.

Utöver uppsägning av avtal har viten utfärdats med anledning av bristande leverans vid två tillfällen i år och ytterligare ett ärende är under handläggning.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhet

Då ärendet är svar på frågor i en skrivelse gör utbildningsförvaltningen ingen analys av ärendets konsekvenser för barn och barns rättigheter eller jämställdhet.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Mika Metso
Tf. Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Ulrika Klemets
Avdelningschef
Utbildningsförvaltningen

Bilaga

Skrivelse om kravställning på entreprenörer av Jan Jönsson (L)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Mika Metso, Tf. Utbildningsdirektör	2025-08-19